

ANTROPONIMELE NEOFICIALE (AN) – REALIZĂRI DISCURSIVE ALE „NIVELULUI INDIVIDUAL” AL LIMBAJULUI

Unofficial Anthroponyms – Discursive Accomplishments of the “Individual Levels” of the Language

Daiana FELECAN¹

Abstract

The present article deals with *unofficial naming* against the background of personal names. This topic was chosen due to the existence of extensive corpora of illustrations in Romanian and foreign specialized bibliography, but also due to the absence in the aforementioned literature of studies on *unconventional anthroponymy*.

Methodologically, the paper makes use of theoretical precepts that pertain to *philosophy of language* and *pragmatics*, as well as of resources that are specific to the main field of research, *onomastics*.

The phrase *unofficial anthroponyms* designates the following name categories: *nicknames*, *hypocoristics*, *bynames*, *pseudonyms*, and *user names*.

Unofficial anthroponyms can transcend the individual level of language, thanks to their frequency and recurrence in conversations. Personal names of this kind are defined by a *wide variety of expression and content*; they are open constructions, as regards their numerical and semantic potential, since what the locutor says is much less than what the allocutor perceives/infers.

Keywords: unofficial anthroponym, levels of language, competence, nominal determination, flexible norm

1. Introducere

Apelul la *antroponimele neoficiale* este considerat unul dintre mijloacele strategice de utilizare a limbii în scopul identificării/ individualizării mai exacte/ juste/ neechivoce a participanților la actul interlocutiv. În același timp, unitățile considerate reprezintă pentru emițător (*i. e.* nominator) mijloace verbale de constituire a unui mesaj-nume subversiv.

Productivitatea *antroponimelor neoficiale* actuale este justificată, în plan social și psihologic, de cerințele procesului comunicativ modern, iar în plan lingvistic, de multiplele posibilități de construcție date de sistemul limbii, pe de o parte, prin prelucrarea unor unități gata structurate, iar pe de altă parte, prin crearea altora cu totul noi.

În lucrarea de față, am pornit de la constatarea că în limba română există un stoc extrem de bogat de AN, utilizat frecvent în situațiile diverse ale interacțiunii verbale directe sau indirecte, posedând caracteristici structurale demne de interesul cercetătorului onomastician.

2. Obiectivul lucrării

În prezentul studiu ne-am propus investigarea *antroponimelor neoficiale* nu doar din rațiuni ce țin de *noutatea lingvistică repertorială*, ci și din considerentele teoretice explicitate în capitolele următoare ale prezentei comunicări.

¹ Conf. univ. dr., Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Facultatea de Litere.

Totodată, am ales să abordăm acest parametru al onomasticii personale, *numirea neoficială*, atât datorită existenței unui bogat fond interpretativ în bibliografia de specialitate românească și străină, cât și din cauza absenței în cadrul exegezelor menționate a studiilor orientate spre *antroponimia neconvențională*.

Ca *metodologie*, am utilizat instrumentarul teoretic provenit din *filozofia limbajului* și din *pragmatică*, dar și resursele specifice domeniului principal de investigație, *onomastica*.

3. Numire oficială/convențională vs. numire neoficială/neconvențională

În cadrul interacțiunii comunicative, locutorii se identifică reciproc (vorbire directă) sau *se referă* la indivizi absenți din contextul comunicativ dat (vorbire indirectă) prin *structuri antroponimice distincte* (mono- sau plurimembre), dar *echivalente*, numai una dintre acestea fiind *oficială*, celelalte funcționând ca *neoficiale*.

Actul de numire oficială, pentru a fi recunoscut la nivelul întregii comunități, se desfășoară în respectul unui algoritm lingvistic (nou-născutul primește un nume) și extralingvistic (identitatea nominală este atribuită, printr-un ritual, de către preot și recunoscută/ confirmată într-un nomenclator de către ofițerul Stării Civile). Produsele actului mai sus descris se numesc *nume oficiale*.

În cadrul procesului comunicativ, funcția adresativă nu se realizează întotdeauna prin numele oficial, vorbitorii recurgând, uneori, pentru delimitarea nominală a existentului la care se referă, la o serie de *substitute denominative neoficiale*. Le numim *neoficiale/ neconvenționale*, întrucât nu figurează în vreun document recunoscut de autoritatea statală, ci ele circulă în variantă orală, fiind stocate în memoria colectivă a utilizatorilor.

Antroponimul neoficial este rezultatul unui act verbal realizat la *nivelul individual* al limbajului: vorbitorul-nominator este cel care îi alege structura și tot el îi imprimă eticheta semantică (opacă sau tranzitivă) corespunzătoare. Aceste formațiuni nominale paralele celor oficiale sunt recunoscute drept antroponime numai cu condiția ca întreaga comunitate sau măcar o parte a ei să le asume.

În cercetările noastre de până în prezent², am identificat drept *produse ale actului de numire neoficială* următoarele categorii antroponimice: *porecla*, *hipocoristicul*, *supranumele*, *pseudonimul* și *nickname-ul*.

4. AN – fapte de discurs

4.1. Nivelurile limbajului

În cele ce urmează, vom porni de la considerarea AN drept *rezultate ale creativității libere a vorbitorilor*, *potențialități ale limbii* și vom adopta modelul teoretic propus de Eugen Coșeriu (2000: 233-246; 2009: 306-317) în ce privește organizarea și funcționarea limbajului.

² Pentru aspectele aplicate, referitoare la comportamentul diverselor tipuri de AN în contexte comunicative, vezi Felecan 2010; Felecan 2011; Felecan 2012a; Felecan 2012b.

În concepția lingvistului amintit, „limbajul este o activitate *universală* care se realizează *în mod individual*, dar totdeauna conform unor tehnici *istoric* determinate («limbi»)» (2000: 233). Limbajul este mai mult decât produs (*érgon*); este activitate creatoare (*enérgieia*) și poate fi analizat la trei niveluri: *universal*, *istoric* și *individual*, din trei puncte de vedere:

- ca *enérgieia* (activitate creatoare),
- ca *dynamis* (tehnică) și
- ca *érgon* (produs).

La nivel *universal*, limbajului ca *activitate* îi corespunde *vorbirea în general*, ca *tehnică*, îi corespunde *competența elocuțională*, iar ca *produs*, îi corespunde *totalitatea expresiilor*.

La nivel *istoric*, limbajului ca *activitate* îi corespunde *o limbă concretă*, ca *tehnică*, îi corespunde *competența idiomatică*, iar ca *produs*, îi corespunde *limba abstractă*.

La nivel *individual*, limbajului ca *activitate* îi corespunde *discursul*, ca *tehnică*, îi corespunde *competența expresivă*, iar ca *produs*, îi corespunde *textul*.

Aceste trei niveluri de limbă sunt dublate de trei niveluri de *conținut lingvistic*, inerente fiecărui act de vorbire, și anume: *desemnarea*, *semnificația* și *sensul*.

Conform schemei coșeriene, AN se actualizează la *nivelul individual* al limbajului.

4.2. AN între *desemnare*, *semnificație* și *sens*

Orice act de limbaj face trimitere la o realitate extralingvistică cu ajutorul categoriilor dintr-o limbă, dezvoltând o anumită funcție discursivă.

Desemnarea este funcția de bază a limbajului și se situează la nivelul universal al acestuia.

În accepția coșeriană, *desemnarea* este „referința la «realitate», adică relația în fiecare caz determinată între o expresie lingvistică și o «stare de lucruri» «reală», între semn și «lucrul» denotat” (Coșeriu 2000: 246); „este relația cu obiectele extra-lingvistice sau cu realitatea extra-lingvistică însăși (...)” (Coșeriu 2009: 310).

Așadar, prin *desemnare* sau funcție *referențială*, limbajul unește *conceptul* (realitatea extraverbală) cu o *imagine acustică* („amprenta psihică a acestui sunet”) (Saussure 1998: 85) (corespondentul convențional verbal).

Imuabilitatea universală cunoaște întrupări convenționalizate (formele lingvistice) în funcție de felul în care fiecare limbă istorică își asumă extraverbalul. Odată *continuumul irecognoscibil* (realitatea extralingvistică) devenit *discontinuu istoric* (limbă naturală), *desemnarea* se particularizează în *semnificație*³. Altfel spus, extraverbalul este „tradus” în funcție de *limba extrasă*. Nivelul semnificațional este cel al convenției lingvistice, al „contractului” istoric dintre semnificant și semnificat. În termeni coșerieni, „*semnificatul* este conținutul unui semn sau al unei expresii dat într-o anumită limbă și exclusiv prin intermediul limbii înseși” (Coșeriu 2000: 246).

³ În viziunea lui E. Coșeriu, există o distincție între *desemnare* (raport extralingvistic, „referirea cuvântului la «lucruri» și la stări de lucruri”) (Coșeriu 2009: 119) și *semnificație* (conținut lingvistic, „conținutul care este dat în cuvântul însuși”) (Coșeriu 2009: 119).

Cazurile de încălcare flagrantă a convenției respective sunt împinse spre nivelul individual, „neconvențional” al limbajului. Aici este palierul diferenței specifice expresive, al „tehnicii libere”⁴, al construcției „personalizate” a discursului, adică planul *sensului*. „*Sensul* este conținutul propriu al unui text, adică ceea ce textul exprimă dincolo de (sau prin) desemnare și semnificat” (Coșeriu 2000: 246).

Sensul înseamnă simultan repetabilitate de modele predefinite („discurs repetat”), dar și potențialitate creatoare: ceea ce emite locutorul este deopotrivă ceea ce s-a mai spus (discurs polifonic) + ceea ce intenționează să transmită (discurs potențial) + ceea ce înțelege receptorul (discurs reușit/ nereușit)⁵: „(...) individul creează actele sale lingvistice după modelele pe care le păstrează în memoria sa, altfel spus, recrează acte lingvistice anterior experimentate și, recreându-le, le modifică într-o anumită măsură în forma lor ori în conținutul lor sau, de asemenea, în ambele aspecte” (Coșeriu 1999: 29); „(...) limbajul nu este, în primul rând, întrebuintare, ci creație de semnificate, și, de aceea, nu este nici o simplă producere de semne materiale pentru semnificații deja date, ci este creație de conținut și expresie în același timp” (Coșeriu 2009: 47).

În perspectiva teoretică mai sus schițată, AN desemnează, *la nivelul universal* al limbajului, ancorajul lingvistic (legătura) al unui particular într-un sistem de semne verbale, a cărui semnificație o decodifică (descrie) *sensul nivelului individual*. Pe măsură ce AN sunt asumate de toată comunitatea, ele se extind de jos în sus, transgresând istoric spre nivelul semnificațional.

Accesul la sensul (funcțiile discursive ale) unui AN presupune asumarea desemnării și semnificației, cunoașterea acestora fiind condiție obligatorie, dar nu și suficientă pentru citirea corectă a *sensului*. Acesta nu trebuie înțeles, însă, în mod absolut ca delimitare de orice discursuri precedente, ci ca reevaluare a stocului de cunoștințe enciclopedice, ca activare a *memoriei semantice*⁶.

Ca orice act de limbaj, actul de numire implică o intuiție și o expresie ale individului care numește și o percepere și o imagine ale receptorului. *Desemnarea* înseamnă semnificant pentru *semnificație*, aceasta din urmă decompozabilă în semnificant + semnificat al AN însă doar la nivelul limbii istorice în care acesta este utilizat. Totodată,

⁴ Coșeriu (2000: 258-259) face distincție între două tipuri de tradiții discursive: „(...) *tehnica liberă* a discursului și *discurs repetat*. Tehnica liberă cuprinde elementele constitutive ale limbii și regulile «actuale» cu privire la modificarea și combinarea lor, adică «cuvintele», instrumentele și procedeele lexicale și gramaticale; discursul repetat, în schimb, cuprinde tot ceea ce în vorbirea unei comunități se repetă într-o formă mai mult sau mai puțin identică sub formă de discurs deja făcut sau combinare mai mult sau mai puțin fixă, ca fragment, lung sau scurt a «ceea ce s-a spus deja»”.

⁵ „Niciun semn lingvistic nu are exact aceeași formă și aceeași valoare (semnificat) la toți indivizii care îl utilizează și în toate momentele când este folosit. În limbaj există identitate între intuiție și expresie, deoarece fiecare individ care vorbește exprimă integral, pentru sine însuși, conținuturile sale, dar nu există identitate între expresie și comunicare, între expresie și receptare, între expresia unui individ A și intuiția pe care același lucru o produce la individul B. Fiind întotdeauna expresie a unei intuiții inedite și unice, actul lingvistic este act de creație, act singular, care nu reproduce exact niciun act lingvistic anterior și care, numai prin limitele pe care i le impune necesitatea intercomunicării sociale, «seamănă» cu acte lingvistice anterioare, aparținând experienței unei comunități. Adică, actul lingvistic este, prin natura sa, act eminent individual, însă determinat social prin însăși finalitatea sa, care este aceea de «a spune cuiva ceva despre ceva»” (Coșeriu 1999: 25).

⁶ Prin *memorie semantică* se desemnează „memoria pentru cunoștințele generale, factuale. Tip de cunoștințe prezent în dicționare și enciclopedii. Nu cuprinde informațiile despre obiecte particulare” (Miclea 1999: 328).

semnificația funcționează ca semnificant + semnificat, deci ca semn, și pentru *sens*, semnificatul literal al AN, intenția cu care acesta a fost creat/ performat. Așadar, planul sensului este „*dublu semiotic*, deoarece în acest plan un semnificant și un semnificat de limbă constituie o primă serie de relații, urmată de altă serie, în care semnificatul de limbă (prin care se desemnează) devine la rândul său «semnificant» pentru *conținutul textului* sau «sens»” (Coșeriu 2000: 247). Însuși faptul că este un antroponim *neoficial* este un *sens*.

Semnificatul individual (sensul) AN poate fi identificat doar în întrebuintare (față de semnificație, care există în sine, independent de utilizare). La descifrarea *adecvată* (adecvarea fiind, la nivel individual, judecata căreia i se supun enunțurile pentru a fi reușite) a AN concură factori pragmatici ce țin de raportul social dintre nominator și cel numit, statutul nominatorului, convențiile numirii și cele ale receptării etc.

AN neutralizează judecățile de congruență/ incongruență de la nivelul universal și pe cele de corectitudine/ incorectitudine de la nivelul istoric, întrucât regulile cărora se supun numele neoficiale sunt cele ale vorbirii individuale, nu acelea standardizate de canoanele normative ale limbii. Numele neoficiale subscriu unei norme flexibile, numite când regională, când familiară, când argotică etc., în funcție de variațiile subregistrelor stilistice ale vorbirii. Locutorul, pe parcursul activității interlocutive, poate alterna registrele verbale, adaptându-și repertoriul în funcție de diversele *cadre*⁷ discursive, *comutările* antrenând intrarea în vigoare a uneia sau a alteia dintre normele vorbirii.

În ce privește AN specifice comunicării „reale”⁸, admitem posibilitatea recurenței lor, a suprapunerilor, însă menționăm că acestea sunt – asemeni numelor oficiale – *multivoce*, însă *monovalente*⁹. Este vorba despre o *multiplicitate denotativă* (mai mulți semnificați) și de o unicitate fizică/ materială (aceiași semnificant în utilizări repetate): „ele constituie un singur semn, dar sunt *simboluri* diferite” (Coșeriu 2004: 272). AN *multivoce* sunt polisemantice într-un dublu sens: pe de o parte, trimit la referenți diferiți, pe de altă parte, ele comportă informații specifice pentru fiecare denotat.

⁷ *Cadrelle* sunt „instrumente circumstanțiale ale activității lingvistice” (Coșeriu 2004: 296), iar referirea la acestea intervine în sens negativ referitor la numele proprii, „care sunt independente de circumstanțele vorbirii în ce privește actualizarea și individualizarea” (*Ibidem*: 326). „La numele proprii, individualizarea nu depinde de contexte, ci aparține numelor înseși: numele propriu, cum a observat deja Aristotel, *De interpretatione*, 170, este individual *prin natura sa* (și nu prin vreo circumstanță empirică” (*Ibidem*: 322).

⁸ Termenul „real” este utilizat aici în opoziție cu termenul „virtual” și se referă la comunicarea verbală directă, adică nemediată de calculator, pentru a cărei delimitare semantică am adoptat sintagma *comunicare/ cod virtual(ă)*.

⁹ „(...) important este nu faptul că *Juan* sau *Roma* sunt numele mai multor obiecte, ci «modul în care aceste nume sunt folosite de către vorbitori și sunt înțelese de către ascultători» (O. Jespersen)” (Coșeriu 2004: 272). „(...) numele nu sunt multivoce în calitate de *cuvinte* (semnificant + semnificat), ci ca «simple cuvinte», ca puri semnificanți. Două nume de *Juan* cu aplicare diferită au în comun numai partea fizică, și nu partea semnificativă: nu reprezintă, de fapt, același cuvânt. (...) ele constituie un singur semn, dar sunt *simboluri* diferite” (*Ibidem*: 272). „(...) cuvintele «*Juan*», «*Maria*», «*Roma*» se folosesc aici pentru a determina clasele de obiecte ce au în comun doar faptul că sunt denumite, fiecare, în mod individual, cu numele proprii *Juan*, *Maria*, *Roma*. Și, tot așa, «*Juan*» și *Juan* coincid doar ca simple cuvinte și nu în calitate de cuvinte semnificative, căci «*Juan*» denumeste pe un individ «*Juan*» numai pentru că se cheamă *Juan* și nu pentru că este cutare «*Juan*» determinat. Dar numele propriu *Juan* nu este, nici aici, nume de «clasă» și nici nu se aplică unei clase existente deja în realitate, precum numele comun *câine*; dimpotrivă, numele propriu este un *înainte* și nu un *după*, în ce privește clasa: este condiția constituirii clasei ca atare” (*Ibidem*: 274).

În ce privește comunicarea „virtuală”, nu se pune problema eventualelor omonimii antroponimice, întrucât unicitatea *nickname*-ului este condiția de acces într-un anumit program de socializare *online*.

5. Determinarea nominală prin intermediul AN

Ca *semne virtuale (concepte)*, AN – asemeni numelor proprii oficiale – au rolul de a determina nominal un anumit particular. În procesul *determinării nominale*¹⁰ neoficiale se pot identifica aceleași operații executate în limbaj, despre care Coșeriu (2004: 296-297) afirma că sunt inerente „pentru a spune ceva despre ceva prin intermediul semnelor limbii, adică pentru «a actualiza» și a orienta spre realitatea concretă un semn «virtual» (aparținând «limbii») sau pentru a delimita, preciza și orienta referința unui semn (virtual sau actual)”.

Actualizarea, definită drept „orientare a unui semn conceptual către domeniul obiectelor” (Coșeriu 2004: 299) este operația prin care AN se transformă din semn potențial în semn manifest. „(...) Pentru a spune ceva despre ceva cu ajutorul numelor este deci necesar să orientăm semnele respective spre obiecte, transformând desemnarea potențială în desemnare reală (*denotare*)” (Coșeriu 2004: 299). Întrebuințat în vorbire, AN face posibilă *referința actuală*¹¹ a unui termen: „(...) un nume *numește* un concept (care este, tocmai, semnificația virtuală a numelui însuși) și numai în mod potențial *desemnează* toate obiectele ce cad sub acel concept. Numai în vorbire un nume poate *denota* obiecte”¹² (Coșeriu 2004: 299).

AN sunt *autonome* din punct de vedere lexical, adică au *semnificație lexicală*, determinându-și prin ele însele referentul în întrebuințare. După Milner (*ap.* Moeschler, Reboul 1999: 124), *semnificația lexicală (referința virtuală)* a unui termen „corespunde ansamblului de condiții pe care un obiect al lumii trebuie să le satisfacă pentru a fi referentul termenului dat”. „Dacă un termen referențial are referință virtuală independent de întrebuințarea lui, în schimb el nu poate avea referință actuală decât în întrebuințare. De aceea, unui termen referențial i se poate atribui un referent, adică o referință actuală, doar dacă acest termen apare într-un enunț produs de locutor” (Coșeriu 1999: 328).

Discriminarea, orientând „denotarea spre un grup eventual sau real de entități particulare”, prezentate ca exemplare ale unei „clase” sau ale unui „tip” (Coșeriu 2004: 303), este operația prin intermediul căreia se precizează limitele unui AN *de grup (generic)*.

Delimitarea restricționează referința spre o anumită particularitate a individului denotat. AN preia metaforic sau metonimic un aspect al semnificației (de ex., *metaporecele*: porecle derivate de la nume de ocupații: *Piratul, Marinarul, Popeye the Sailor Man*, pentru T. Bănescu).

¹⁰ În abordarea AN din perspectiva determinării nominale, am adoptat modelul teoretic propus de Coșeriu 2004, cap. *Determinare și cadru*, p. 287-329.

¹¹ *Referința actuală* = referentul termenului; *referința virtuală* = semnificația lexicală a termenului (v. Milner 1982).

¹² „(...) un nume considerat în afara activității lingvistice este totdeauna nume al unei «esențe», al unei «ființe», ori al unei *identități*, care poate fi identitate aparținând unor obiecte diferite (reale, posibile sau eventuale), ca în cazul numelor generice, sau «identitatea unui obiect cu el însuși» (*identitate istorică*), precum în cazul numelor proprii” (Coșeriu 2004: 299).

Identificarea „este operația prin care se precizează semnificația unei forme «plurisemantice», cu scopul de a asigura înțelegerea ei de către ascultătorul actual sau posibil” (Coșeriu 2004: 312). Prin identificare, AN se salvează de echivoc. Identificarea nu asigură unicitatea obiectului denotat¹³, ci numai caracterul univoc al numelui neoficial, „particularizează numele în raport cu alte nume formal identice” (Coșeriu 2004: 313).

Dacă numele proprii oficiale sunt lipsite de *semnificație lexicală*, AN permit atribuirea unui denotat „actual”, iar acesta îndeplinește toate condițiile ca să satureze semantic termenul respectiv. AN sunt semne în care limita arbitrară dintre semnificant și semnificat devine șubredă în favoarea motivării celui din urmă.

6. Concluzii

6.1. Unul dintre subdomeniile limbii în care vorbitorul își exercită *competența expresivă* este și cel al antroponimiei neoficiale. Fiind *produse verbale ocazionale*, creații inedite ale locutorului, deci caracterizate prin ceea ce nu cade sub incidența *normei*¹⁴, AN au șansa de a transcende, grație frecvenței și repetabilității în interlocuție, nivelul individual al limbajului în cel universal („Nimic nu există în limbă care să nu fi existat înainte în vorbire”) (F. de Saussure, *ap.* Coseriu 1999: 27).

6.2. Rezultatele teoretice la care am ajuns au fost probate de analiza corpusului personal. Limba română dispune de un inventar bogat (și în continuă primenire) al termenilor proprii neoficiali. Aceștia se caracterizează printr-o *mare varietate expresivă și de conținut*; sunt structuri deschise simultan ca potențialitate numerică și semantică: ceea ce spune locutorul este mult mai puțin față de ceea ce receptează/ intuiește alocutorul (sau, în termeni coșerieni, „(...) ceea ce efectiv *se spune* este mai puțin decât ceea ce *se exprimă* și *se înțelege*” (2004: 315).

6.3. Pornind de la distincția făcută de Ch. Bally (*ap.* Coșeriu 2004: 270) între „nume proprii ale limbii” („actualizate de la sine), care desemnează un singur obiect și mereu același (ca *Hanibal, Pirineii, soarele, luna, Don Quijote*)” și „nume proprii ale vorbirii” („actualizate ocazional), care desemnează un singur obiect într-o situație determinată”, considerăm că AN se încadrează în cea de-a doua categorie.

6.4. Prin procesul de *determinare nominală*, AN sunt aduse din planul limbii în planul vorbirii, sunt transformate din *potențialități (enérgeia)* în *produse (érgon)*. În întrebuintare (preluare de structuri preexistente/ creație), vorbitorul face uz de datele stocate în *memoria procedurală*¹⁵: *numirea* înseamnă, în special, cunoaștere cu privire la tehnica prin care, uzitând competențele constitutive și pe cele dobândite prin învățare, individul are

¹³ „Unitatea și unicitatea a ceea ce se desemnează prin numele propriu nu sunt unitatea și unicitatea obiectelor naturale” (Coșeriu 2004 : 285).

¹⁴ *Norma* este „un element intermediar între *limbă și vorbire*” (Frâncu 1997: 20). „Ceea ce i se impune unui individ, limitând libertatea lui expresivă și comprimând posibilitățile oferite de sistem este *norma*. Ea este un sistem de realizări obligatorii, care variază în funcție de comunitate. În aceeași comunitate lingvistică pot exista diferite norme (limbaj familiar, popular, limbă literară)” (*Ibidem*: 20-21). Vorbirea include „actele lingvistice concrete, înregistrate în momentul producerii lor”; norma reprezintă „ceea ce în vorbirea concretă este repetiție de modele anterioare, eliminându-se deci ceea ce este variantă individuală, ocazională sau momentană”; sistemul cuprinde „ceea ce în normă este formă indispensabilă” (*Ibidem*: 22).

¹⁵ *Memoria procedurală* conține „totalitatea cunoștințelor despre *cum să faci ceva*” (Miclea 1999: 328).

capacitatea – operând cu raporturile prezente (*sintagmatice*) și cu cele absente (*paradigmatice*) dintre cuvinte – de a asocia, de a combina, de a crea, de a re-evalua, din perspectivă proprie, un existent. Cunoașterea nominatorului trebuie să depășească stadiul simplei enunțări a lucrurilor (*légein*) și să devină știință a enunțării despre numire (*onomázein*).

Bibliografie

- Coseriu, Eugenio, 1999, *Introducere în lingvistică*, trad. de Elena Ardeleanu și Eugenia Bojoga, Ed. a II-a, Cluj, Editura Echinox.
- Coșeriu, Eugeniu, 2000, *Lecții de lingvistică generală*, trad. din spaniolă de Eugenia Bojoga, Chișinău, Editura Arc.
- Coșeriu, Eugeniu, 2004, *Teoria limbajului și lingvistica generală. Cinci studii*, Ediție în limba română de Nicolae Saramandu, București, Editura Enciclopedică.
- Coșeriu, Eugeniu, 2009, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică*, Antologie, argument și note de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Felecan, Daiana, 2010, *Porecla – reflectare a polifoniei (cazul zonei lingvistice din nord-vestul României)*, în *Aspecte ale polifoniei lingvistice. Teorie și construcție*, București, Editura Tritonic, p. 179–201.
- Felecan, Daiana, 2011, *Antroponime neconvenționale românești: tipare de construcție și funcție discursivă – premise ale cercetării –*, în Maria Marin, Daniela Răuțu (coord.), *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu domnului Teofil Teaba*, București, Editura Academiei Române, p. 253–266.
- Felecan, Daiana, 2012a, *The Dynamics of Generic Terms used to Designate Women in the Contemporary Romanian Show Business*, in *Name and Naming: Synchronic and Diachronic Perspectives*, Edited by Oliviu Felecan, Cambridge Scholars Publishing, p. 184–201.
- Felecan, Daiana, 2012b, *Antroponime cu valoare generică în limba română*, comunicare susținută la Al 11-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică, Facultatea de Litere, Universitatea din București: *Limba română: direcții actuale în cercetarea lingvistică. The Romanian Language: Current Paths in Linguistic Research*, 9–10 decembrie, 2011, sub tipar.
- Frâncu, Constantin, 1997, *Curenți și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”.
- Miclea, Mircea, 1999, *Psihologie cognitivă. Modele teoretico-experimentale*, Ediția a II-a revăzută, Iași, Editura Polirom.
- Milner, J.-C., 1982, *Ordres et raisons de langue*, Paris, Seuil.
- Saussure, Ferdinand de, 1998, *Curs de lingvistică generală*, Publicat de Charles Bally și Albert Sechehaye, în colaborare cu Albert Riedlinger, traducere și cuvânt înainte de Irina Izverna Tarabac, Iași, Polirom.

Dictionare

Moeschler, Jacques, Anne Reboul, 1999, *Dicționar enciclopedic de pragmatică (DEP)*, coordonarea traducerii Carmen Vlad, Liana Pop, Cluj, Editura Echinox.

Prezenta lucrare, parte a unui proiect de cercetare CNCS, având codul PN-II-RU-TE-2011-3-0007 (contract nr. 103/2011), intitulat Unconventional Romanian Anthroponyms in European Context: Formation Patterns and Discursive Function, câștigat prin competiție internațională în 2011 (director de proiect: Daiana Felecan), are caracter teoretic și reprezintă o sinteză a considerațiilor la care am ajuns în ce privește tiparele de construcție și funcțiile discursive ale AN până la stadiul actual al cercetării.